

10/38

LA CAMPANA DE GRACIA

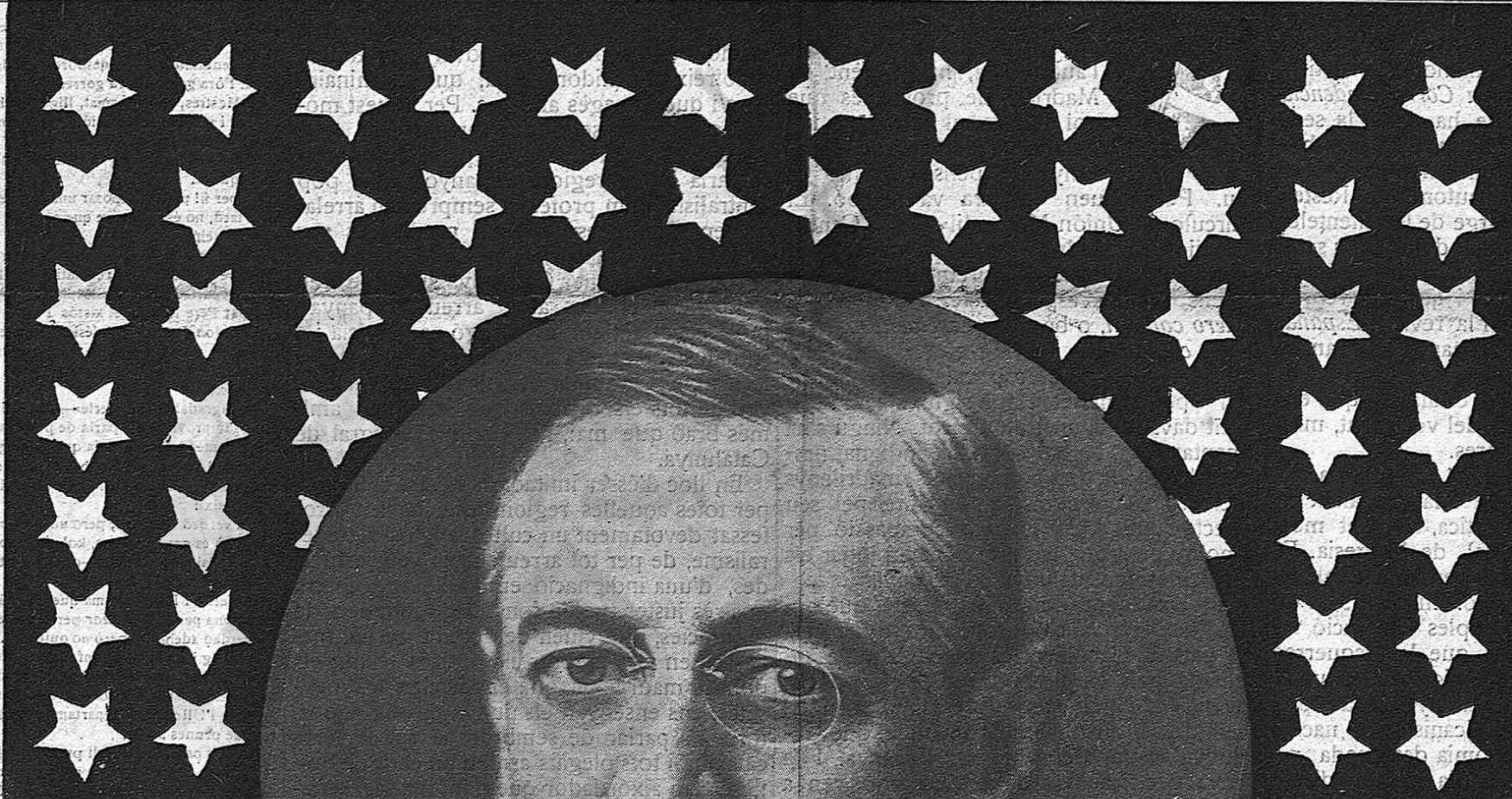
DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa T. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

W. WILSON

Organitzador de la pau

ciudadà honorari de Barcelona.

La pressa

«Aquests catalans, que ara venen amb presses demanant l'autonomia!», criden indignats els centralistes de tota mena. I aquells que no es neguen rodonament a donar satisfacció a Catalunya, diuen que cal anar amb calma, i estudiar la qüestió reposadament, i mirar-la per tots costats, i no pendre cap determini que no sigui molt madur.

A Madrid venen a dir-nos que... passem una altra hora. Ara tenen feina. Tenen feina a no fer res, com de costum. Fa segles que el problema català està plantejat. En els darrers vint anys, Catalunya ha demanat l'autonomia dotzenes de vegades. Fa anys que ens esperem. I cada vegada que renovem la demanda, a Madrid fan com aquell que els ve de nou i protesten de la nostra intolerable pressa. Si d'aquí cent anys Catalunya es trobés encara en el cas de demanar l'autonomia, a Madrid tornarien a protestar de que portem pressa.

Doncs, ara és veritat que portem pressa. El rellotge d'Europa senyala la nostra hora, com la de tots els pobles que volen la llibertat. Portem pressa, perquè sinó fariem tard. I si ens passés l' hora, els directores de la política catalana contraurien una responsabilitat gravíssima.

L'autonomia i les esquerres

REIEM arribada l' hora de les esquerres catalanes i creiem més: que elles poden imposar lo que En Cambó i els seus, amb pràctiques subreptícies han posat en perill.

Hi ha una corrent fonda, intensa, agressiva, contra l'autonomia catalana, més també existeix una altre corrent d' adhesió i fins contacte amb Catalunya. La part lliberal i europeitzada del pseudo lliberalisme monàrquic és favorable a Catalunya. Ho proven les declaracions d' En Romanones i l' actitut d' El Diario Universal i La Correspondencia de España. El reformisme ha dit ja la seva sentència a favor de Catalunya. El republicanisme, encara que d' una manera incongruent, vota també per l'autonomia. Resten encara certs nuclis, al marge de les clienteles públiques, dotats no obstant d' una gran sensibilitat pública, que integren la intel·lectualitat democràtica espanyola i que són representats pel diari El Sol i la revista España. Aquests nuclis, la sal d' Espanya, són amics de Catalunya. Hi ha, doncs, una reacció pròpia a les reivindicacions catalanes que entrenen el trasbalsament del vell Estat, malgrat les històries patriòtiques.

Però existeix la creència de que l'acció catalanista no és més que una modalitat de l'acció burgesa i plutocràtica, un dret més, aquesta vegada territorial, de burgesia. El mateix Pau Iglesias, amb pensament valetudinari, ha vingut a dir això. En diversitat de llocs i per persones múltiples l'acusació ha estat repetida. I precisa que les esquerres desmenteixen aquesta mixtificació perquè la força més extensa de Catalunya és la republicana, i el nostre republicanisme és nacionalista i perquè l'autonomia demanada no otorga a Catalunya sobeïria. Les tres direccions legislatives del tot poble sobirà, la penal, la religiosa i la social ens són substractes, i les esquerres deuen reivindicar-les en nom de la força de la democràcia catalana. Ara és l' hora, crida la Lliga. Efectivament. Si la nostra democràcia s'allunya de la lluita per l'autonomia, aquesta serà conservadora i restringida, quan deu ésser elàstica i democràtica.

De les forces conservadores podran dubtar els espanyolistes rezelosos, més no de nosaltres. Espontàniament tota força lliberal tendeix a la convivència expansiva. Per això nosaltres, nacionalistes radicals, volem la federació espanyola, no per una necessitat ineludible, sinó per espontaneïtat fraternitària. Un catalanista conservador pot dir davant d' Espanya un banal «que s'arregli», mentre que els catalanistes democràtics tendeixen a un proselitisme llibertari.

Observi's que aquest fenomen ja s'ha produït a Espanya. Les classes plutocràtiques i conservadores posen el velo a l'autonomia. El lliberalisme espanyol l'apoya. En el fons, l'autonomia se planteja en els demòcrates com una qüestió de llibertat, i així en nosaltres, l'amor a Espanya, sec o fictici en els conservadors, serà també una acció de llibertat.

Amics nostres: l'autonomia ens ofereix

totes les responsabilitats, però l'autonomia no ha de rebre-la Catalunya de mans conservadores, ni Espanya pot escoltar les explicacions de qui no té amb ella cap solidaritat esperitual. [En Cambó no té per Espanya cap ànima germana. Nosaltres sí, i la fe d' Espanya en Catalunya no pot ésser depositada més que en la nostra fe lliberal.

PARADOX

El boicot

PERQUE els catalans demanem l'autonomia, hi ha gent de Madrid i de províncies que vol declarar el boicot a la indústria i al comerç de Catalunya. El pensament no és nou. Però diuen que ara va de bó. El «Círculo de Unión Mercantil» i el «Centro de Hijos de Madrid» van al capdavant del moviment anticatalà. Veurem, doncs, aviat aquells retolets espanyolistes: No se vende género catalán, o bé No se recibe a los viajeros catalanes.

Estem segurs que cap català, per industrial i per comerciant que sigui, s'haurà esferit davant l'anunci del boicot. Ningú s'ha espantat aquí. Ni tan sols s'ha indignat ningú. Els acords dels comerciants madrilenys i dels hijos de Madrid han fet riure pel seu aspecte còmic i han inspirat compassió per la pobre gent que tan errada va en jutjar els problemes de Catalunya i d' Espanya.

Aqueixa gent no sap, en efecte, que tot això de l' explotació econòmica d' Espanya per part de Catalunya és una vella faula inventada pels empleats dropes, pels polítics caciquistes i pels periodistes ignorants. Es mentida, és absolutament mentida, que Catalunya visqui del que ven a Espanya. I la prova decisiva és la de que Espanya ven a Catalunya més del que li compra. Espanya és un mercat per Catalunya; però Catalunya és un mercat per a Espanya. Si arribés el moment de barallar-nos, més hi perdrien els castellans que no pas nosaltres.

En primer lloc, una gran part del presupost de ingressos de l'Estat espanyol està nodrid per Catalunya. Si es suprimeix dels ingressos la part que per contribucions paga Catalunya, la Hisenda espanyola aniria de dret a la bancarrota. Aqueixos senyors empleats anticatalans que van a les oficines a fer cigarrets, no saben que els diners que cobren com a premi a la seva tradicional droperia són en bona part diners afanyats pels catalans amb el treball dels seus braços. Ells diuen—i això és una altra bestiesa antiga—que els teixits catalans són cars i dolents. Però obliden que, al capd'avall, són els catalans els qui els paguen el vestit.

¿Que els aranzels enriqueixen els catalans a costa del restant d' Espanya? Heu's aquí un argument de taula de café i de taula d' oficina. La prosperitat catalana—prosperitat relativa—és deguda al treball dels catalans. Si hi ha tarifes proteccionistes per a la indústria catalana, també n'hi ha a França i a Itàlia i a Alemanya i a quasi tot arreu per a les indústries pròpies. El tradicional lliurecanvisme anglès està en vigílies de desaparèixer. Ja

ens diran els castellans si, quan parlen contra els aranzels, parlen també contra els que protegeixen els blats i les farines de Castella. A causa d'aquesta protecció, a Espanya es menja el pa car. I això és molt pitjor que el vestir car, suposant que realment s'hi vesteixi. El lliurecanvi, senyors hijos de Madrid i senyors de les terres castellanes, té la seva més justa aplicació als articles de menjar.

Cap home que sàpiga de què se les heu, pot dir o pot tèmper que la pèrdua del mercat espanyol arriuaria a Catalunya. Hi podria haver una crisi passatgera en certes indústries, però res més. Catalunya, amb llibertat econòmica, podria pactar ben aviat tractats de comerç amb Estats estrangers, i en els nous mercats trobaria la compensació. Un tractat de comerç amb la Yugooslàvia, per exemple, substituïria amb avantatge el famós mercat castellà. Catalunya sempre trobaria sortida per a les seves manufactures. Els castellans, en canvi jon durien els blats, les farines, el bestiar i altres productes? ¿De on treurien els magnífics milions amb què el treball català contribueix a nodrir el Tresor espanyol?

Està vist que els hijos de Madrid no han vist mai cap estadística, ni tenen altres nocions d'economia i finances que les que posseeix un venedor de diaris.

FULMEN

Cada dia més avall

NO hem caigut mai en la tonteria de confondre l'Espanya que treballa amb la gent política de Madrid que bagarreja. La política xorca dels vividors que agabellen el govern, igualment la sofreix el teixidor català, que el minaire base i que el pagès andaluc. Per aquest motiu no ens hem sentit mai separatistes.

Segurs de que una completa autonomia lliuraria a les regions espanyoles del pop centralista, hem professat sempre ben arreladament les idees federals predicades per l'ilustre Pi i Margall, idees que no havien germinat solament a Catalunya, sinó que eren fondament sentides a tot arreu d' Espanya i molt especialment a l'Aragó, a Galícia i a Andalusia. Aquesta fe nostra en el sistema federal, ens fa juntar avui la nostra veu a la veu de tots els catalans que demanen amb més braó que mai, l'autonomia integral de Catalunya.

En lloc d'ésser imitada la nostra conducta per totes aquelles regions que havien professat devotament un culte religiós al federalisme, de per tot arreu surten veus estúpides, d' una indignació emmatlevada, contra nostres justes pretensions. Els botiguers de províncies, que viuen del crèdit català, menassen en no comprar els nostres teixits; els polítics madrilenys que ens xuclen les pessetes, ens ensenyen els punys closos; alguns tornen a parlar de sembrar de sal la terra catalana i tots plegats armen un chor de bestieses tan aixordador que fan pensar seriament en fer efectiva aquesta separació moral que ja existeix entre Catalunya i la gent de tota mena que viu a la sombra d'aquest règim absurde que patim.

La qüestió catalana, tan senzilla, tan lògica, tan racional, fa una feresa tan tonta a les nulitats que manen, que la sola por de discutir-la tomba als governs. Si el Rei, o en son defecte el poble, no's decideixen aviat a cridar unes Constituents que afrontin amb serenitat i fortalesa tots els problemes que exigeixen ràpida solució, serà qüestió de pensar seriament en salvar a Catalunya de la baixesa moral i material, a que està a punt de caure la nació espanyola.

Mentre les nacions humils, però heroiques, com Sèrbia i Bèlgica adquireixen proporcions gegantines, l'orgullosa Espanya, tacada del pecat de covardia, cau a dos diits del perill de veure's borbada de la llista de nacions civilitzades.

JEPH DE JESPU

ELS NOSTRES PARLAMENTARIS A MADRID

Ni tan sols volen donà la d'En Roig i Bergadà

(Informació sensacional sobre totes les peripècies del viatge dels nostres prohoms a la vila de l'Os).

Sense reparar en gastos ni sacrificis, fent les coses en gran, com el pagués la Mancomunitat o «La Lliga» o el Ministeri de Governació, anem a la estació de França, prenem bitllet per a l'express de luxe i en aquells moments ens fem l'efecte de que hem tret la «grossa». I qualsevol ens desil·lusiona...

Poc després d'arribar a la estació, l'anden es troba plè de gom a gom. Arriba En Puig i Cadafalch i el «soberano» aplaudeix, crida i... les notes segadoresques atrouen l'espai. Després vé la Diputació, i als pocs moments arriba el nostre incommensurable Ajuntament i més crits, i més aplaudiments i més Segadors.

En Puig i Cadafalch, En Bartrina, l'Inglés, En Riera, En Vallès i Pujals, l'Espana, l'Ulled, En Guasch i En Mestres puguen al «sleeping» i la nostra gent torna a moure gresca.

... la màquina s'espantilla... i el tren no pot marxar fins a dos quarts de nou. L'Anselm Guasch, etern malhumorat, etern pessimista, desseguida té una frase desencorajadora:

—Això em fa molt mala espina, em fa l'efecte que el tren de l'Autonomia no arribarà felicitat a lloc.

Però En Bartrina, el de l'etern somriure, el de l'etern optimisme s'enfada per primera vegada, i diu, tot arreglant-se aquells bigotis que tantes «fembes» degueren fer patir:

—Deixeu-vos de supersticions company Guasch, que això és més propi del Gallo que d'un conceller mancomunista. Aquest tren podrà arribar amb retràs; però l'Autonomia ja la tenim. En Puig la porta a la butxaca.

Emprò, En Guasch no's dona per convenut i té una nova frase pessimista.

Per fi, es posa el tren en marxa i allavors l'entusiasme arriba al paroxisme dels paroxismes.

Fins En Vila Maríes es torna a sentir «revolucionari». No ca dir que se senten crits de tota mena i per a tots els gustos i el nostre elèctric i immens Pich i Pon, davant de tant bell i patriòtic espectacle, no pot menys que exclamar molt emocionat:

—Ara sí que és un fet l'Anatomia de Catalunya!

En Pich i Pon i Replidó és aclamat pel poble.

Al passeig de Gràcia trobem més gent i més cridòria: «A Sans— fins a Sans!— a Hospitalet, al Prat, a Sitges, a Vilanova, etc., la gent aplaudeix i victoreja a Catalunya i als seus representants i a Reus, oh a Reus! a Reus és el «cabo», el «desmiguen», el «descajen», i el «despiorren».

En Puig i Cadafalch fa un discurs des de la porteta del vagó i un dels d'En Macià interromp, i s'arma una miqueta de «bronca»; però l'entusiasme es desborda i malgrat el fet que fa, la gent crida: Fora gorres, fora gorres!

En Mestres, entusiasmat, lliga una bandera catalana al bastó de l'Ulled i una nova explosió d'entusiasme té lloc a la estació de la ciutat rival de París i Londres, patria, d'En Prim, d'En Fortuny i d'En Sol i Ortega, terra de bons olis, de bones ametlles i de famoses coques...

... per fi podem reposar una bella estona, puix com que ja és molt tard, no és de creure que a Mora d'Ebre hi hagi una nova manifestació.

—Una cosa és l'Autonomia i una altra cosa... la sòn— que diria el nostre gloriosíssim i reumàtic amic Pelus Gener.

Els departaments del «sleeping» estan plens de gent coneguda: el trempat Pere Rahola, el xistós Pich i Pon, l'agrícola Zulueta, el grotesc don Felmao Iglesias, l'aristocràtic Fortuny, l'intrigant Rosés, el marítim Ramos, el «curridu» marqués de Vilanova i Geltrú, el tranquil Mathen, el científic Pi i Sunyer, el ruralista Albert, etc., etc.

Una agradable «causserie»— que diria En Boy de La Vanguardia—s'improvitza. Es parla de política internacional i es comenta l'acte de més transcendència que ha tingut lloc des de la firma de l'armistici, no cal pas dir lo que es discuteix, el telegrama que va enviar En Balbà de Gallart an En Wilson.

Deia així:

«La veritat adalgaza; pero no quiebra, como dijo Cervantes».

—Això és gran, immens, kolossal—exclama En Peret Rahola.

—En Balbà de Gallart—diu En Mathen—és la més gran eminença que tenim a Espanya!

En Vallès i Pujals afirma que En Wilson vindrà expressament a Barcelona per a averiguar personalment que vol dir això de que «la veritat adalgaza; pero no quiebra».

En Puig i Cadafalch s'enfada amb En Balbà (a) «El Capricho de las Damas» perquè diu que és de dolldre que un prohom del terrer ens posi en ridícul davant de tan eminent estadista.

Entra l'Ulled an el departament on té lloc la gran xirinola; fa cara de prunes agres:

—Què't passa Pepe?—li pregunta l'Espanya.

—Què'm passa? I encara m'ho preguntes?... Que cstic fins a la coronilla de tants «Segadors!» Això és contraproduent! Això és intolerable! Si arribo a deixar fer a la nostra gent s'arma la gorda! Sort que he aconsellat serenitat i paciència i Autonomia i cantar:

«endarrera aquesta gent tan ufana i tan soberba».

En Riera, prudent i armonitzador, proposa que's modifiqui la lletra perquè, realment pot donar lloc a una sèrie de greus conflictes i males interpretacions, lo del endarrera i lo del soberba. En Lloret, catèdràtic de la «Escuela de Funcionaris d'Administració local» afirma que res tan fàcil com modificar tot seguit la lletra del patriòtic cant:

—Res de darreres ni de superbieis!
I l'autor del «Dret Organic Municipal» (12 pesettes) proposa la següent modificació:

«Catalunya comtat gran, qui t'ha vist tan rica i plena!... al davant d'aquesta gent dobleguem nostres esquenes.»

Gran ovació!
—Ara sí que tenim l'Autonomia!—exclama En Bartrina, sempre monàrquic i amic de fer les coses com cal.

—No, encara no!—respon En Vallès i Pujals.—L'autonomia, va dir el nostre Cambó, no la tindrem fins que el nostre Puig i Cadafalch, no's tregui les mitges blanques!

—Es cert!—exclama En Fortuny.

I allavors, l'Inglés i En Peret Rahola, dissimuladament aixequen una miqueta els pantalons del President i... quina no fon la jòia dels nostres parlamentaris al veure que En Puig i Cadafalch, el llegítim successor d'En Prat de la Riba, lluita uns magnífics mitjons negres.

—Ja la tenim, ja la tenim!—cridaren tots, folls d'entusiasme.

I a proposta del noi Samà, va acordar-se que els esplèndids mitjons negres del President passessin al primer musen «d'objectes de Catalunya» que pensa inaugurar molt prompte la nostra Mancomunitat.

I en la impressió de que l'Autonomia era un fet mercès als ja famosos mitjons negres d'En Puig, els nostres prohoms es retiraren a fer nones.

Eren les dugues tocades, estaven a punt d'arribar a Saragoça i de sobre el cant dels «Segadors» torna a ressonar en un dels departaments.

Qui els canta an aquesta? Qui és aquest exaltat? Era... l'Ulled, el revolucionari Ulled, que somniava, i en la seva deriva contra els Segadors, els cantava bô i dormint com un tronxo!

—Això comprometi!—exclamà En Riera.—Que els cantin a Reus, a Vilanova, a Sitges, a Sarrià, a Barcelona, pas; però que els cantin un *Conceller*, de cap de les maneres!

l'Ulled fou despertat i advertit de la greu falta, i mercès a un catxet de bromuro que li va donar En Cunill, el bon secretari previsor, que en tot pensa, el radical conceller calmà els seus nervis i dormí tranquil·lament fins a Sigüenza.

Sigüenza, com ja és sabut, pertany a la província de Guadalupe; té bisbe, i no cal dir que el bisbe és amic íntim d'En Romanones, puix si no ho fos no seria bisbe, o al menys no fora bisbe de Sigüenza. puix l'entremaliat ministre d'Estat és l'amo i senyor de tot aquell troç de terra castellana.

Són les vuit tocades i anem al restaurant a esmorçar. Don *Pelmacio*, el cel·lebrim don *Pelmacio*, pren seient en la matelixa taula d'En Zulueta (a) el *Resucitado*. I don *Pelmacio*, les emprèn contra els tècnics de la Mancomunitat als quals posa de *vuelta y media*.

—Què saben ells d'aquestes coses! El missatge no està prou ben redactat!

—Jo—afegeix don *Pelmacio*—hauria dit altres coses més interessants més ben enraonades. Jo els hi *mamat* els furs de Catalunya!

...seguidament el nostre home, fa uns enjuagues amb licor del «Polvo».

Després se'n va al water i passa un quart, en passen dos, en passen tres i fins en passen quatre!... Alguns viatgers, que també tenen necessitats perentòries, formen còia a la porta de can Felip i com que la paciència també té els seus límits, comencen a cridar:

«Obriu, obriu, obriu que volem entrar!»

per lo vist don *Pelmacio* s'acaba de purgar!

I entren, per fi, al water, i troven un sens fi de troços de *El Correo Español*, lo que ens fa pensar que'l xistós i caricaturitzable senador per Tarragona, no guarda els deguts respectes al diari orgue del seu partit.

A les onze del matí arribem a Madrid. A l'estació esperen En Francisquet Cambó, En Ventosa, En Garriga, Massó, don *Emilio*, molts amics de la «colònia» i una veritable brigada de fotògrafs.

...aquí comencen les primeres *tirades!*

Els concellers se'n van al «Ritz» i nosaltres a un altre hotel més econòmic, el «Paris», a on hi trobem an En Roig i Bergadà, que surt més satisfet que una oca, dient a un amic que l'acompanya:—Avui soc jo l'amo, ja'l faré suar, al meu veí Cambó!

I l'Incommensurable Roig puja a l'automòbil del ministeri, i digué al «chauffeur»:

«Corre chico! ja la presidencia, que don Garcia m'espera, que si no fuese yo, esta tarde habria un cataclismo en España!»

I el deliciós ministre de Gracia i Justícia, sentia la més immensa satisfacció de la seva vida!

Ell, el qui mai havia somniat ni en una vulgar sub-secretaria, en aquest dia històric, era ministre de la corona, estava en el *candelero* i En Cambó, el Kaiser de Catalunya, tenia que resignar-se a que ell, el seu veí de replà, el rival de professió, donés el «visto bueno» a les peticions que en nom de Catalunya el *leader* de la «Lliga» formulava davant del Poder Central...

...i fins el dissabte vinent, que seguirà el *segundo y último episodio* de la interessant i charlottesca pel·lícula «Les peripècies d'uns parlamentaris de bona fe, que encare creuen que a Madrid ens poden veure».

Ni que'l nostre Adrià Gual hi hagués posat el títol!

TENU

Madrid, 30 - 11 - 918.

a la tierra. Pero yo os digo que, aunque de estos cuatro años de dolor y de tragedia no sacáramos más que la enseñanza de lo hermosas y grandes que son las palabras justicia derecho y libertad, estarían bien empleados todos los sacrificios: la sangre que se vertió, la riqueza que se destruyó, los millones de pesetas y de vidas que la victoria ha costado.

Mucho hemos sufrido, muy grandes han sido nuestros padecimientos y nuestros tormentos en estos dos bienios de guerra implacables. Pero, al menos, no se podrá decir que el triunfo no ha sido aplastante, arrollador. La anhelada paz se ha conseguido por fin, ha venido antes que los Reyes magos. Pero ha sido la paz sin mancha de Clemenceau, el viejo tigre de Francia, la paz de Wilson y de Lloyd George.

Los que nos tenemos que contentar con media victoria, con una paz coja o blanca, somos los aliadófilos españoles, somos los izquierdas. Aquí no hemos peleado con el valor y la decisión que era menester, no nos hemos batido a muerte, y las derechas no han sido totalmente derrotadas. Aún colean las malditas. Aún levantan cabeza y nos provocan. Y nada digamos de los germanófilos. Monarquía, burocracia, Iglesia, Ejército, burguesía, los partidarios todos de los alemanes y del Kaiser siguen en el candelero. Diecisiete tronos han rodado por el suelo, pero el nuestro sigue en pie. El militarismo prusiano ha mordido el polvo, pero lo de Marruecos sigue igual y la ley de Jurisdicciones no se deroga. Una porción de naciones han sido redimidas, y la autonomía de Cataluña se nos deniega. Justo castigo a nuestra neutralidad. Las truchas no se pueden pescar a bragas enjutas. La libertad de Cataluña y de España había que haberlas ido a conquistar al Iser, al Marne o a Verdún. Si en los días de prueba nos hubiéramos portado como buenos, al presentarnos en el Congreso de la paz no nos hubiesen dicho, como ahora nos dirán sin duda: «no os conocemos».

ANGEL SAMBLANCAT

SONATA LI

U tenim ministeri, però no sabem quin ministeri; ara a les dotze mentre nosaltres estem aquí al cafè fent beguda com si fossim uns ganduls, els senyors que governaven l'Espanya fins al 31 de desembre tot lo més, estan jurant davant de tota sa majestat Anfós XIII.

Perquè no'n tingueu dubte de fi d'any no passa aquest govern del senyor comte de Romanones. Potser arribi a aprovar de mala manera els pressupostos, si és que socialistes i republicans tenen por de que tot se'n vagi en orri massa depressa i no volen apretar i fer obstrucció. Si és que els regionalistes empipats per les estúpides manifestacions d'aquestes terres albistes de bladers no's posen d'esquena a la paret i deixen de aguantar lo que fins avui malauradament apuntalaren.

De bona fe vos dic que penso que aviat tindrem l'autonomia, però que no serà donada de bon grat també n'estic segur. Encara viuen de il·lusions en aquelles terres i tenen poca memòria; el record de Cuba i Puerto-Rico ja se els ha esborrat del magí.

Sembla que no hagin tingut ressò en la seva pensa les paraules d'En Manel Brousse a la Cambra francesa, ni les tan significatives del embaixador anglès en el apet de la victòria de la colònia britànica a Barcelona.

Don Anfós XIII sap molt bé que ell no és rei d'Espanya sinó que lo que és és Comte de Barcelona, rei d'Aragó, de Castilla, de Lleó, senyor de Bizkaia, etc., etc.

Sap també com fou retuda Barcelona i sinó ho sabia el senyor embaixador d'Anglaterra li ha fet saber. Per les forces acumulades de Castilla i França i per la traïció (traïció, sap?) dels ministres anglesos de la reina Agna.

Pensin els dos Clodoaldos que s'han tirat al carrer, que ha sonat l'hora de les reivindicacions dels pobles, de pagar lo que's deu i si Anglaterra reconeix que per culpa d'ella Catalunya perd ses llibertats, és molt fàcil que's decideix a liquidar aquest deure.

Però aneu amb aquestes coses a n'aquestes senyors Comercials i Mercantils que volen tancar les portes per protestar contra les aspiracions de Catalunya. Ja té raó En Moles! Que fàcil fora fer-les-hi tonar a obrir... I que les obririen quan truquessin els cobradors dels Bancs portant lletres per valor de 172 mil·lions que el comers de Madrid deu a Barcelona. Ja ho veurien si obririen, i potser per donar feina a tots els notaris de Madrid que no s'entendrien de protestar giros.

Lo que no comprenem és com no's fan compte que davant de l'espectacle d'inèrcia, d'incapacitat, de gent folla que estan donant, no pot haver-hi poble ni home que hi estigui conforme en ballar la sardana amb aquesta gent que no segueixen el compàs ni el deixen seguir, eterns gossos de l'hortolà. Prou! Fem una redona més petita i ballem nos amb nos procurant cercar una bona colla que toqui aires de la terra.

I mentre en aquesta terra estem així, a Londres els capdevanters de la Humanitat, comencen a posar els ciments de la Terra futura, Wilson ha embarcat ja cap a Europa disposat a fer una noble justícia, En Foch se disposa a invadir l'Alemanya. Tot és gros arreu menys aquí, on dimiteix En Garcia i on l'Alba fa Assamblees amb tupinades, uix!

Sort que a En Benlloc l'han fet arquebisbe de Burgos, una *catalanote*, aul fumeu-se. Però no tingueu por; En Benlloc és més castellanista que el marquès de Cortinas o el compte de la Cimera.

I prou. Bevem.

MORITZ VI

Notes de fòra

Molins de Rei.—En aquesta vila, degut al triomf de la causa dels aliats, s'estan celebrant festes, banquets i altres actes per l'estil, propis de la alegria que ha produït en les masses democràtiques l'enfonsament dels Imperis Centrals.

També la societat del «Local» famosa pels seus actes democràtics, composta de «Obreros amarillos» o sigui instruments del caciquisme, ha volgut ensenyar l'orella, demostrant les seves simpaties pels aliats, fent un gran apet en el qual s'hi feu sentir la «Marsellesa» cosa que ha sorprès en gran manera als veïns de la nostra vila.

Serà que aquesta gent rectificuen els errors passats i volen anar pel bon camí?

O serà una altra jogada per taula del caciquisme, a l'objecte de contrarrestar la força de la «Federació Obrera»?

Torelló.—Diumenge passat el «Casino Republicà» d'aquesta vila va celebrar la victòria dels aliats amb un banquet al qual varen assistir-hi més de 70 socis, havent-s'hi pronunciat molts brindis a favor de les nacions deslliurades. Al final de l'àpet va cantar-se la «Marsellesa», acompanyada per l'«Orquestra Bofills», d'aquesta. Després en manifestació i cantant-se el sosdit himne, els concorrents varen dirigir-se a la Societat on s'hi va celebrar una gran vetllada musical.

La festa no podia ésser més animada, demostrant els elements republicans d'aquí el seu entusiasme per la victòria de les nacions aliades i per la República.

Celrà.—El dia 24 de novembre tingué lloc l'inauguració del nostre «Centre Republicà». Per ésser el primer, la festa resultà molt animada, degut al gran nombre de socis amb que ja compta l'entitat.

Aprofitant l'oportunitat de trobar-se en el poble una orquestra contratada per l'«Ateneo», foren cridats els músics pel president del nou Centre senyor Nogués. Al arribar al local, l'orquestra executà *La Marsellesa* essent rebuda amb grans mostres de entusiasme per tots els presents.

En resum, una gran festassa.

Arbós.—Hem celebrat el triomf de les nacions aliades amb un acte polític en el qual el simpàtic *Manolo* pronuncià un brillantíssim discurs a favor dels aliats i de l'Autonomia catalana, a base del programa d'En Pi i Margall. Fou molt aplaudit. Els Visques a Wilson, a Joffre, a Foch, a la República social i a l'Autonomia, foren atronadors. D'aquesta feta el *Manolo* serà nomenat fill honorari de la població. Visca!...

Sallent.—Els elements aliadófilos d'aquesta vila, han volgut cristallitzar llur sentiment en el dia de la pau, formant una Societat que seguint l'exemple de la de Barcelona, es nomenarà de «Amigos de Francia y sus Aliados».

A l'acte d'inauguració, el dia 8 del corrent, hi ha sigut galantment invitada la «Sociedad de

Amigos de Francia y sus Aliados», de Barcelona.

Hi haurà àpet, una sessió cinematogràfica d'episodis de la gran guerra i un concert musical.

Port de la Selva.—Les esquerres i elements aliadófilos, des de sempre i ara més que mai, celebren amb imponderable satisfacció, la noble victòria dels aliats. Els germanófilos prou feina tenen a purgar-se de l'enfit de victòries que's dragaren, durant aqueixa temporada. Com que eren molts, cridaven. Ara els mateixos, tots estan afònics. Nosaltres en dos crits forts ens acotentem. Glòria als vencedors! Visquen la democràcia i la llibertat!...

Com veuen això de l'autonomia

UN CATALÀ IGNOCENT

—Diu que ara les flors tindran més viu colò i més fragància; diu que hi haurà pa a bon preu i gallina en abundància. Diu que les hores seran, per tots, dolces i felices i diu que fins lligarem els gossos amb llonganices.

UN CATALÀ MALICIÓS

—Sí: un grau més de llibertat, en efecte, mai fa nosa, i, consagrat per les Corts, crec que fora una gran cosa. No obstant, hi ha un dubte molest que em causa una impressió rara: el senyor Cambó no ha dit que l'autonomia és cara?

UN MUNICIPAL

—Ay, pobre Sánchez!... Sí Dios el movimiento no atasca, hame dado en la nariz que se acerca una borrasca. Con tanta renovación y tanta «parola» bella, me parece que yo aquí voy a perder la escudella.

UN ENTUSIASTA

—Vaja, prou! Ja estem cansats de sentir sempre la canya del nostre Tites-Govern, sobre els nostres caps gronxant-se. No som tots majors d'edat? Doncs volem la clau de casa. Que tanta Puerta del Sol! La Rambla, senyors, la Rambla!...

UN ROMÀNTIC

—Ombres santes del passat, Casanova, Tamarit, Fivaller... ¿sentiu el crit que el vostre poble ha llençat? Oh!... Si les coses van bé i puc esmolar la fals, pels prop-venints Jocs Florals iquines odes us faré!...

UN HOME PRÀCTIC

—L'ocasió la pinten calva i l'experiència assegura que en el món no més se salva el que quan passa l'atura. Entre lo que's va a creà, quan això s'obri camí, ¿volen dir que no hi haurà un bon empleo per mi?

UN «CIUTADÀ HONRAT»

—Tan boñ punt quedi establerta, demanaré al president: Que a la nostra cantonada s'hi posi un fanal decent; que impedeixi que els serenos cantin l'hora en castellà i que desseguit que pugui faci baixà el bacallà.

UN FONDISTA

—Cambó, Cambó, no flaquegis, no reculis per ningú! Pensa que tot Catalunya té fixos els ulls en tu!... (Calculeu, si al fi triomfen els nostres sacrosants drets!... A casa ja estic en tractes per vuitanta sis banquets.)

C. CUMA

Retazo de discurso

«Con esta modesta y frugal refacción nocturna celebramos, queridos camaradas y cofrades, dos victorias, o una victoria y media. La media victoria es la obtenida por las izquierdas españolas; la victoria entera, total, definitiva es la conseguida por Francia y sus aliados.

La victoria completa es la de la justicia, del derecho, de la libertad, palabras que algunos tachan de frivolas y que para nosotros son sagradas; palabras, que hay quien halla vacias y que nosotros encontramos preñadas de miga, de sustancia y de jugo.

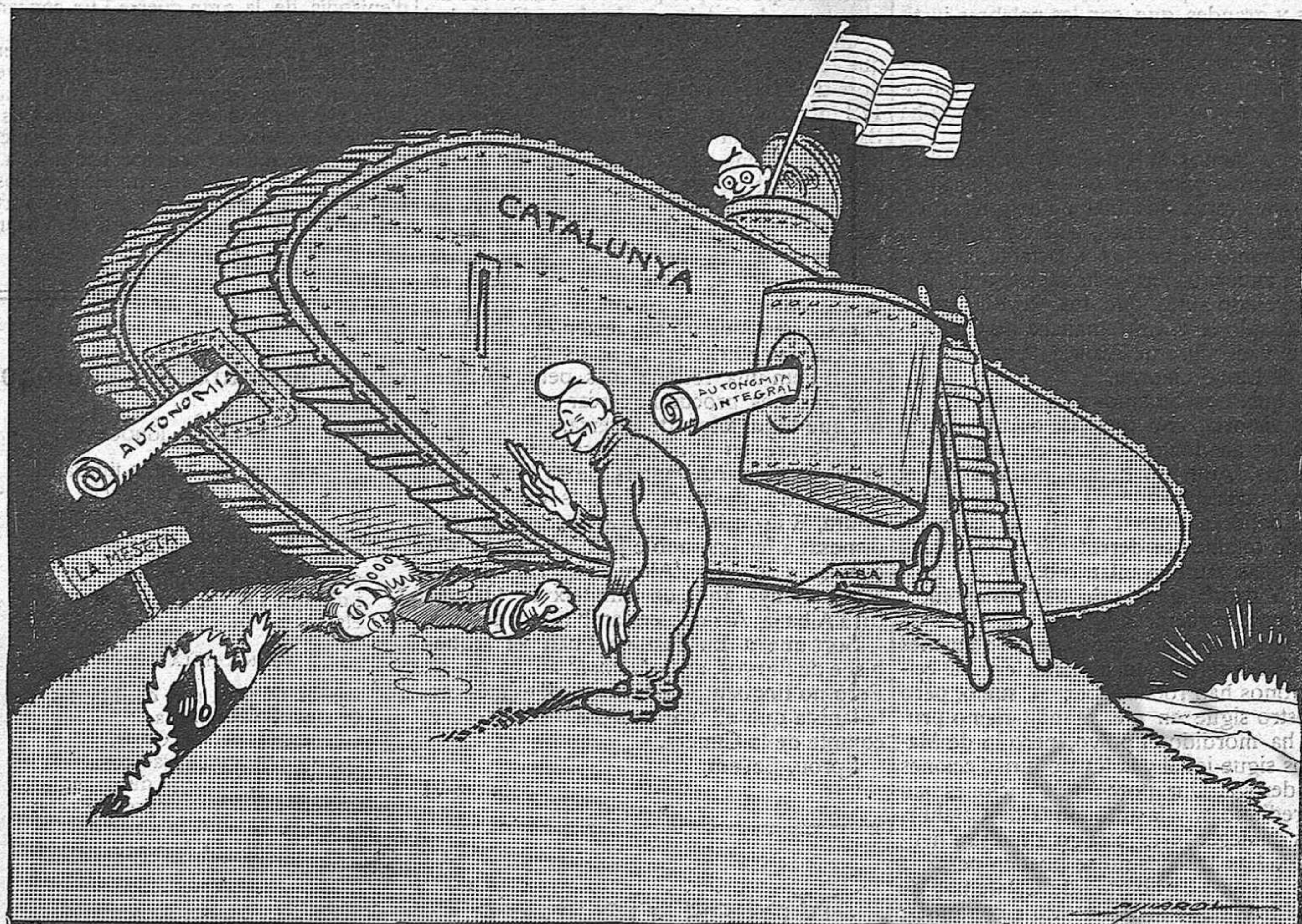
Los germanófilos, en su vesania, han llegado, no sólo a desconocer, sino a escarnecer esas altas expresiones, esos sublimes conceptos. Como si toda la civilización, como si toda la historia humana no fuera una lucha violenta y cruenta en torno de esos vocablos. Como si el progreso no fuera el triunfo de esas inmortales ideas.

En Grecia triunfan el derecho y la democracia con la belleza y con el arte. En Roma, con la jurisprudencia y con las armas. En la Edad Media, con la religión. En el Renacimiento, otra vez con la belleza, la filosofia y las artes liberales. En la Revolución, con el valor y la sangre del pueblo.

Actualmente triunfan con todas esas cosas juntas. Con la belleza y la valentía personificadas por Francia. Con el espíritu religioso y la potencia económica simbolizadas por Inglaterra. Con la juventud y la brusquedad primaveral representadas por los Estados Unidos. Con la razón y el sacrificio representados por Bélgica. Con la poesía y el entusiasmo revolucionario en la Italia de D'Annunzio, Garibaldi y los Saboyas.

Muchos lamentan los ríos de sangre que esta guerra ha hecho correr, los cadáveres que amontonados llegarían al cielo, los franceses gastados que puestos en fila darían vuelta

La primera víctima del tank

—Vosté i tants com s'oposin a la voluntat el nostre poble, hi deixaran els ossos.

El naufrag

—Pensar que disposava de unes esquadres tant famoses!... i ara sort tinc del salva-vides!...

Si es pogués aconseguir que tots els republicans de Catalunya acceptessin els ideals autonomistes i que tots els autonomistes acceptessin els ideals republicans, tal com en Pi i Margall somiava, aviat fora guanyada la partida.
Val a dir, per això, que ara, en pocs mesos,

s'ha donat un gran pas vers aqueixa fusió ideològica.

Una altra empenyeta i ja hi som!

Amb motiu de publicar-se la Butlla de la Santa Creuada hi ha hagut processó clerical pels carrers cèntrics de Barcelona.

Que vingui En Wilson!...

No diuen que, degut als seus consells, va higienitzar-se tant bé l'illa de Cuba?...

Doncs que ens aconselli.

Els Clodoaldos de l'«Unión Mercantil» de Madrid son partidaris de trencar tota mena de relacions comercials i fins polítiques amb els catalans.

Bravíssim!... Només caldria que el govern se escoltés an aqueixos senyors i... Catalunya ja ho trobaria tot fet: fites, aduanes, etc., etc...

Som-hi, Quixots!...

Dessota de un gravat amb tinta blava—d'ensà de la derrota s'han quedat blaus— escriuen els de «La Tribuna»:

Vista de Potsdam.

I al llegidor no se li acut sinó exclamar:

—Pots?... Doncs ja pots anar a estudi!

O millor: ja pots entornar-te'n al lit!

El crític polític del mateix diari, donant-se-les de profeta, *parnostica* que «la conferencia de la paz va a resultar un renidero de gallos».

No ho cregueu.

Els que dieu això sou els mateixos que, quatre dies abans del armistici, afirmaveu que «los aliados no pueden ganar».

I efectivament: tots guanyant!...

De un telegrama:

«El Centro de Hijos de Madrid ha acordado levantar todo lo más alto que sus fuerzas lo permitan la bandera española.»

Naturalment; aqueixa bandera l'aixecaran contra Catalunya.

Pobrets!...

Los «Hijos de Madrid», com les «Hijas de Maria» no tenen veu ni vot. No faran res.

No passaràn d'ésser uns fills de Madrid!

En La Cierva, aquell abogadet de Mula, el *tiranuelo de otros tiempos*, s'ha decidit a combatre furiosament el projecte de la nostra autonomia.

Què vol dir això?

Vol dir, senzillament, que alguna cosa de bo tindrà el projecte.

Per allò de que: «si el necio silba, mejor».

Un altre que ha tret el bè...

El bisbe d'Urgell, doctor Benlloch ha sigut ascendit a arquebisbe de Burgos.

Voleu dir que no li vindrà gran aquella catedral tan immensa?...

No ho sabem; però el fet a senyalar és aquest:

Que el Govern pensa primer en *apujar* als bisbes, que en *abaixar* les subsistències.

Com de costum, el diari madrileny *El Imparcial* exercix de perfecte centralista en el plet de l'autonomia catalana.

Diu que seria una temeritat concedir-la i espera que el Govern ens enviarà un mico en forma de absoluta negativa.

Si ens vol enviar un mico, no té de fer sinó enviar-nos a qualsevol Clodoaldo dels que escriuen tonteries en *El Imparcial*.

La petició de la nostra autonomia ha causat, com era d'esperar, l'enfonzament del gabinet Garcia-Prieto.

A l'hora d'escriure les presents línies se dona per format un Govern lliberal amb En Romanones a la presidència.

L'acabose!

Després d'això la República... si veritablement hi haguessin republicans.

El fantasma bolxevic.

S'assegura que les classes conservadores de Barcelona, dirigides per un senyor que té poca o molta autoritat, s'estan armant de valent i comencen a fer l'exercici... per lo que pugui succeir.

Ja estem veient el Senyor Esteve allà al Camp de la Bota: — Uno, dos, tres!...

Quins papers més ridícols fa fer la por.

Molt animat se vegé, dissabte, el banquet en honor de Sèrbia i Bèlgica organitzat pels Dependents del C. A.

Gran entusiasme regnà a l'hora dels brindis, entre'ls quals cal remarcar els d'En Rovira i Virgili i En Roig i Pruna.

Molt valents i... molt *segadors*, com demanen els actuals moments.

Amunt i crits!...

Darrera hora: En Salvatella ha sigut nomenat ministre del Rei de les Espanyes.

Ni ell podia arribar a més, ni les Espanyes podien arribar a menys.

Això és la liquidació, señores!

EN PREMSA

per a 1919

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8